

Міністерство освіти і науки України
Національний аерокосмічний університет ім. М. Є. Жуковського
«Харківський авіаційний інститут»

Кафедра економіки, маркетингу та міжнародних економічних відносин (№ 605)

ЗАТВЕРДЖУЮ

Голова НМК

Філіп
(підпис)

Л.О. Філіпковська
(ініціали та прізвище)

« 31 » серпня 2020 р.

**РОБОЧА ПРОГРАМА ОБОВ'ЯЗКОВОЇ
НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ**

Міжнародні економічні відносини
(назва навчальної дисципліни)

Галузь знань: 05 «Соціальні та поведінкові науки», 07 «Управління та адміністрування», 29 «Міжнародні відносини»
(шифр і найменування галузі знань)

Спеціальність: 051 «Економіка», 075 «Маркетинг», 292 «Міжнародні економічні відносини», 073 «Менеджмент», 281 «Менеджмент організацій і адміністрування», 071 «Облік і аудит», 072 «Фінанси, банківська справа та страхування»
(код і найменування спеціальності)

Освітня програма: «Економіка підприємства», «Маркетинг», «Міжнародна економіка», «Менеджмент», «Менеджмент зовнішньоекономічної діяльності», «Міжнародний бізнес», «Управління проектами», «Облік і аудит», «Фінанси, банківська справа та страхування».
(найменування освітньої програми)

Форма навчання: **денна**

Рівень вищої освіти: перший (бакалаврський)

Харків 2020 рік

Робоча програма Міжнародні економічні відносини

(назва дисципліни)

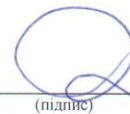
для студентів за спеціальностями 051 «Економіка», 075 «Маркетинг», 292 «Міжнародні економічні відносини», 073 «Менеджмент», 281 «Менеджмент організацій і адміністрування», 071 «Облік і аудит», 072 «Фінанси, банківська справа та страхування»

освітніми програмами «Економіка підприємства», «Маркетинг», «Міжнародна економіка», «Менеджмент», «Менеджмент зовнішньоекономічної діяльності», «Міжнародний бізнес», «Управління проектами», «Облік і аудит», «Фінанси, банківська справа та страхування»

« 06 » липня _____ 2020 р., – 22 с.

Розробник: Безпарточний М.Г. професор, д.е.н., доцент

(прізвище та ініціали, посада, науковий ступінь і вчене звання)

(підпис)

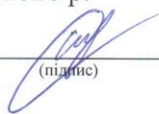
Робочу програму розглянуто на засіданні кафедри економіки та маркетингу

(назва кафедри)

Протокол № 1 від « 31 » серпня 2020 р.

Завідувач кафедри д.е.н., професор

(науковий ступінь і вчене звання)

(підпис)

Давидова І. О.

(ініціали та прізвище)

1. Опис навчальної дисципліни

Найменування показника	Галузь знань, спеціальність, освітня програма, рівень вищої освіти	Характеристика навчальної дисципліни (денна форма навчання)
Кількість кредитів – 4+2=6	Галузь знань <u>05 «Соціальні та поведінкові науки», 07 «Управління та адміністрування», 29 «Міжнародні відносини»</u> (шифр і найменування) Спеціальність <u>051 «Економіка», 075 «Маркетинг», 292 «Міжнародні економічні відносини», 073 «Менеджмент», 281 «Менеджмент організацій і адміністрування», 071 «Облік і аудит», 072 «Фінанси, банківська справа та страхування»</u> (код і найменування) Освітня програма <u>«Економіка підприємства», «Маркетинг», «Міжнародна економіка», «Менеджмент», «Менеджмент зовнішньоекономічної діяльності», «Міжнародний бізнес», «Управління проектами», «Облік і аудит», «Фінанси, банківська справа та страхування»</u> (найменування) Рівень вищої освіти: перший (бакалаврський)	Обов’язкова
Кількість модулів – 3		Навчальний рік
Кількість змістовних модулів – 2		2020/2021
Індивідуальне завдання (РР) «Аналіз економічного розвитку (назва країни)» (назва)		Семестр
Курсова робота		<u> 5 </u> -й
Загальна кількість годин – 120+60=180; – 56* / 120 = 0,47 – 16 / 60 = 0,27		<u> 6 </u> -й
Кількість тижневих годин для денної форми навчання: аудиторних – 3,5 самостійної роботи студента – 4,9		Лекції*
		<u> 32 </u> годин
		Практичні, семінарські*
		24+16 = <u> 40 </u> годин
	Лабораторні*	
	<u> </u> годин	
	Самостійна робота	
	64+44 = <u> 108 </u> годин	
	Вид контролю	
	модульний контроль, диференційний залік, іспит	

Співвідношення кількості годин аудиторних занять до самостійної роботи становить:
 $72/108 = 0,67$

*Аудиторне навантаження може бути зменшене або збільшене на одну годину залежно від розкладу занять.

2. Мета та завдання навчальної дисципліни

Мета вивчення: формування теоретичних знань та практичних навичок у сфері міжнародних економічних відносин, теорії та практики розвитку світового господарства, міжнародної торгівлі товарами та послугами, міжнародного руху капіталів, робочої сили, міжнародних фінансів, здатність адаптуватися до нових професій, видів та форм зайнятості в економіці в умовах швидких темпів розвитку світової спільноти та глобалізації світу.

Згідно з вимогами освітньо-професійної програми студенти повинні досягти таких **компетентностей**:

здатність підтримувати належний рівень економічних знань та постійно підвищувати свій професійний рівень;

здатність до абстрактного мислення щодо функціонування складних моделей міжнародних економічних систем;

здатність відтворювати теоретичні знання щодо функціонування міжнародних економічних відносин;

здатність брати участь у ділових міжнародних організаційно-правових відносинах, обґрунтовувати власну думку щодо конкретних умов реалізації форм міжнародних економічних відносин на мега-, макро-, мезо- і макрорівнях;

здатність застосовувати базові знання у сфері міжнародних економічних відносин з використанням нормативно-правових документів, довідкових матеріалів;

здатність демонструвати стійке розуміння особливостей функціонування політико-правового, економічного, соціально-культурного середовища, інфраструктури міжнародної економічної діяльності та моделей економічного розвитку;

здатність використовувати методи регулювання міжнародних економічних відносин залежно від стану суб'єктів господарювання та ринкової кон'юнктури;

здатність здійснювати комплексний аналіз та моніторинг кон'юнктури світових ринків, оцінювати та вміти адаптуватися до змін міжнародного середовища;

здатність виокремлювати закономірності та характерні ознаки світогосподарського розвитку й особливості реалізації економічної політики;

здатність демонструвати знання базових категорій та новітніх теорій, концепцій, технологій і методів у сфері міжнародних економічних відносин з урахуванням їх основних форм;

здатність аналізувати міжнародні ринки товарів і послуг, інструменти та принципи регулювання міжнародної торгівлі;

здатність застосовувати базові знання, аналізувати теорії та механізми функціонування світової валютної системи та міжнародних валютно-фінансових відносин;

здатність визначати й оцінювати прояви економічної глобалізації та дисбаланси глобального розвитку;

вміння здійснювати пошук економічної інформації; уміння проводити економічний, стратегічний аналіз та оцінку зовнішньоекономічної діяльності національних підприємств та України в цілому;

здатність до вивчення та прогнозування кон'юнктури зовнішніх ринків, розрахунку їх місткості, визначення прогнозних показників експорту, аналізу поведінки споживачів і конкурентів, а також конкурентного середовища;

здатність виокремлювати закономірності та характерні ознаки світогосподарського розвитку й особливості реалізації економічної політики;

здатність виявляти напрями та застосовувати форми розвитку процесів міжнародної економічної інтеграції.

Програмні результати навчання:

демонструвати абстрактне мислення, застосовувати методології дослідження, виявляти, окреслювати та формалізувати проблеми; систематизувати й упорядковувати отриману інформацію; формулювати висновки і розробляти рекомендації з метою адаптації до нового стану з урахуванням особливостей національного і міжнародного середовища;

досліджувати економічні явища та процеси у міжнародній сфері на основі розуміння категорій, законів виділяючи й узагальнюючи тенденції, закономірності функціонування та розвитку світового господарства з урахуванням причинно-наслідкових та просторово-часових зв'язків;

застосовувати набуті знання, розуміти предметну область та професію на практиці, бути відкритим до застосування знань з урахуванням відповідних ситуацій;

здійснювати комплексний аналіз складних економічних систем, зіставляти та порівнювати їх складові, оцінювати й аргументувати результативність їх функціонування;

ідентифікувати, обговорювати та бути учасником ділових міжнародних організаційно-правових відносин, обґрунтовувати власну думку щодо конкретних умов реалізації форм міжнародних економічних відносин на мега-, макро-, мезо- і мікрорівнях;

розуміти та застосовувати базові знання основних нормативно-правових актів і довідкових матеріалів, чинних стандартів і технічних умов, інструкцій та інших нормативно-розпорядчих документів у сфері міжнародних економічних відносин;

ідентифіковувати та виокремлювати особливості функціонування політико-правового, економічного, соціально-культурного середовища, інфраструктури міжнародної економічної діяльності та моделей економічного розвитку;

обґрунтовувати вибір і застосовувати інформаційно-аналітичний інструментарій, економіко-статистичні методи обчислення, складні техніки аналізу та методи моніторингу кон'юнктури світових ринків, ілюструвати і

презентувати результати оцінювання, підсумовувати та розробляти рекомендації, заходи з адаптації до змін міжнародного середовища;

розуміти, виокремлювати й описувати нові явища, процеси й тенденції світогосподарського розвитку, міжнародної економічної інтеграції; визначати механізми й інструменти реалізації економічної політики;

володіти базовими категоріями, новітніми теоріями, концепціями, технологіями та методами у сфері міжнародних економічних відносин з урахуванням їх основних форм, зокрема: міжнародної торгівлі товарами та послугами, міжнародного руху капіталу, світової валютної системи та міжнародних валютно-фінансових відносин тощо;

підбирати і вміло застосовувати аналітичний інструментарій дослідження стану та перспектив розвитку окремих сегментів міжнародних ринків товарів і послуг з використанням сучасних знань про методи, форми й інструменти регулювання міжнародної торгівлі;

застосовувати базові знання, аналізуючи теорії, принципи, засоби й інструменти функціонування світової валютної системи та міжнародних валютно-фінансових відносин;

застосовувати набуті знання щодо фактів, методів, правил і принципів функціонування міжнародних економічних відносин у конкретних практичних ситуаціях;

здатність на основі системного підходу визначати та оцінювати наслідки впливу різноманітних чинників міжнародних економічних процесів (економічного зростання, циклічного розвитку);

здатність пояснювати основні причини та наслідки глобалізації світової економіки, обґрунтовувати головні причини участі держави у глобалізаційному процесі;

спроможність здійснювати аналіз чинників та показників розвитку міжнародної економічної діяльності України;

здатність визначати стан і тенденції розвитку інтеграційних процесів економічні ефекти, що виникають у результаті міжнародної економічної інтеграції, аналізувати та оцінювати економічне, політико-правове, суспільно-культурне середовище країн, що виступають учасниками міжнародної інтеграції.

Міждисциплінарні зв'язки:

Дисципліни, що передують вивченню даної дисципліни	Дисципліни, вивчення яких спирається на дану дисципліну
Економічний аналіз Економіка підприємства Макроекономіка Мікроекономіка	Маркетинг Міжнародна економіка Облік і аудит Теорія міжнародних економічних відносин

3. Програма навчальної дисципліни

Модуль 1.

Змістовний модуль 1. «Світове господарство і міжнародні економічні відносини»

Тема 1. Предмет, значення і завдання дисципліни «Міжнародні економічні відносини».

Предмет вивчення дисципліни, її місце серед інших економічних дисциплін, структура й логіка викладання. Значення в підготовці спеціалістів. Мета, завдання і нові підходи до вивчення дисципліни, її інформаційно-технічне забезпечення. МЕВ як економічна категорія. Сутність МЕВ, їх значення, об'єктивна основа й передумови розвитку. Рівні розвитку МЕВ: функціональні, економічні, територіальні, за суб'єктами діяльності. Особливості розвитку МЕВ на сучасному етапі. Роль МЕВ у процесі інтеграції України в систему світогосподарських зв'язків.

Тема 2. Світове господарство (СГ) та особливості його розвитку. Типологія країн світу й роль окремих їх угруповань у СГ і МЕВ.

Світове господарство: сутність, елементи й суб'єкти, формування, фактори розвитку. Міжнародна господарча взаємодія. Якісний і кількісний аспекти розвитку СГ. Головні тенденції формування СГ, рівні й цикли його розвитку. Нерівномірність соціально-економічного розвитку країн світу та їх типологія. Регіональний принцип групування і головні регіональні групи країн світу. Соціально-економічний принцип систематизації країн світу. Країни «Сімки». Країни середнього рівня розвитку. Країни, що розвиваються: поняття, загальні риси та місце у світовій економіці. Країни з перехідною економікою, формування їх економічних угруповань і проблеми інтеграції у світову ринкову економіку. Країни централізованого планування. Проблеми інтеграції України у СГ.

Тема 3. МЕВ у системі світового господарства та проблеми їх розвитку.

МЕВ як елемент структури СГ. Формування МЕВ із розвитком СГ. Фактори розвитку МЕВ у системі СГ. МЕВ як необхідна умова розвитку та структурний елемент національних економік. Особливості МЕВ окремих груп країни (промислово розвинених, перехідних суспільств, країн, що розвиваються). Суб'єкти МЕВ. Еволюція МЕВ як зміна їх типів. Формування світової ринкової економіки. Новий міжнародний економічний порядок (НМЕП) як концепція перебудови МЕВ. Форми МЕВ, їх взаємозв'язок. Проблеми розвитку МЕВ: глобальні й регіональні. Глобалізація СГ і МЕВ як одна з головних ознак сучасного їх розвитку. Місце України в системі МЕВ.

Тема 4. Еволюційні періоди формування МЕВ

Зародження та розвиток міжобщинних господарських зв'язків. Міжнародні торговельні зв'язки стародавнього світу. Міжнародні економічні відносини при феодализмі. Колоніальний період формування МЕВ. Епоха

великих географічних відкриттів та їх вплив на розвиток МЕВ. МЕВ в умовах становлення індустріальної цивілізації. Зовнішня торгівля в період первісного нагромадження капіталу. МЕВ монополістичного капіталізму. Новий (неоколоніальний) період розвитку всесвітніх економічних зв'язків. Світогосподарські зв'язки в найновіший період. Зростання єдності світового господарства. Сучасні проблеми розвитку МЕВ.

Тема 5. Середовище розвитку МЕВ

Поняття середовища МЕВ, його структура й особливості. Природно-географічне середовище, основні складові його впливу на розвиток МЕВ. Економічне середовище формування МЕВ, стан ринкових відносин країн та особливості їх взаємовідносин. Економічні регулятори відносин МЕВ. Політико-правове середовище. Особливості взаємодії політики й економіки в МЕВ. Політичні інтереси країни та регіонів. Політична стабільність і політичні ризики. Міжнародний тероризм як фактор формування політичного середовища. Правові регулятори МЕВ. Соціально-культурне середовище та його значення в розвитку МЕВ. Інфраструктура сучасних МЕВ. Роль транспорту та інформаційно-комунікаційних систем у розвитку МЕВ.

Тема 6. Закони та принципи розвитку СГ і МЕВ

Особливості дії економічних законів і закономірностей на міжнародному рівні. Протилежні сторони в МЕВ. Головні економічні закони розвитку СГ і МЕВ: інтернаціоналізація господарського життя, закон вартості, міжнародної конкуренції, нерівномірності економічного розвитку, міжнародного поділу праці, економічної інтеграції. Поняття та система принципів розвитку МЕВ, основні (загальні) та спеціальні принципи.

Тема 7. Міжнародний поділ праці як об'єктивна основа МЕВ

Система міжнародного поділу праці (МПП) та основні тенденції її розвитку в сучасних умовах. МПП – вихідна основа розвитку СГ і МЕВ. МПП як форма прояву суспільного поділу праці. Етапи розвитку МПП. Фактори поглиблення МПП. Вплив технологічної революції на МПП. Головні організаційно-економічні форми втілення МПП. Проблеми й передумови участі України в МПП.

Модульний контроль

Змістовний модуль 2. «Міжнародна економічна система та міжнародна торгівля»

Тема 8. Загальні проблеми сучасних МЕВ

Глобальні й регіональні проблеми сучасності та загальні проблеми МЕВ. Соціально-економічні та політичні особливості розвитку МЕВ сучасного періоду: від конфронтації до співробітництва. Нові горизонти європейського співробітництва. Країни «третього світу» в системі МЕВ. Суперечності НМЕП та його еволюція. Ісламський фактор розвитку МЕВ. Проблеми інтеграції нових

незалежних держав (ННД) у світові міжнародні зв'язки. Фактори посилення економічної взаємозалежності країн, спільність конкретних економічних інтересів. Проблеми зовнішньої заборгованості в МЕВ. Форми, структура й масштаби зовнішньої заборгованості. Лібералізація зовнішньої торгівлі – загальна проблема сучасних МЕВ. Розвиток транснаціонального бізнесу та необхідність контролю за діяльністю ТНК.

Тема 9. Міжнародна економічна інтеграція (МЕІ)

МЕІ – закономірність розвитку СГ і МЕВ. Сутність, цілі та значення МЕІ, основні риси. Передумови й фактори розвитку МЕІ як якісно нового рівня МЕВ. Головні учасники й організатори процесу МЕІ, його сучасні особливості. Форми МЕІ. Етапи формування міжнародних економічних інтеграційних угруповань. Світові інтеграційні процеси та Україна. Регіональний характер МЕІ як її особливість. Регіональні інтеграційні об'єднання промислово розвинених країн. Об'єктивні передумови, політичні й економічні цілі, основні етапи розвитку Західноєвропейської економічної інтеграції. Проблеми подальшого розширення ЄС. Північноамериканська економічна інтеграція. США у світових інтеграційних процесах. Глобальна політика США щодо процесів європейської економічної інтеграції. Інтеграційні процеси в економіці країн, що розвиваються. Проблеми розвитку економічної інтеграції у східноєвропейських країнах у нових умовах переходу до ринкової економіки, створення нової моделі економічної інтеграції. Україна й інтеграційні угруповання країн.

Тема 10. Міжнародна інвестиційна діяльність і виробниче співробітництво

Загальні передумови розвитку міжнародної інвестиційної та виробничої діяльності. Міжнародний рух капіталу. «Інвестиційний клімат». Види зарубіжних інвестицій, їх масштаби. Особливості регулювання руху капіталу, вплив ТНК на його переміщення. Вивіз капіталу як фактор інтенсифікації міжнародної інвестиційної і виробничої діяльності. Іноземні інвестиції в економіці України. Головні форми виробничого співробітництва. Роль НТР у його поглибленні. Міжнародна спеціалізація виробництва. Міжнародне виробниче кооперування. Співробітництво на компенсаційній основі. ТНК – головні суб'єкти міжнародної виробничої та інвестиційної діяльності, їх сутність та еволюція, сучасна стратегія. Типи монопольних об'єднань. Роль внутрішнього корпоративного обміну. Протиріччя між ТНК і національно-державною формою політичної організації суспільства. Регулювання діяльності ТНК. Спільні підприємства (СП). Передумови й особливості розвитку спільного підприємництва. Організаційно-правові та економічні форми створення і функціонування СП. Масштаби, рівень і динаміка розвитку СП. Вільні економічні зони. Класифікація ВЕЗ, особливості функціонування. Діяльність ВЕЗ у різних країнах. Передумови розвитку міжнародної підприємницької діяльності в Україні.

Тема 11. Міжнародні науково-технічні відносини

Передумови науково-технічного співробітництва (НТС). НТС як форма

МЕВ. Традиційні й нові форми НТС світу. Вплив НТР на розвиток міжнародного НТС. Міжнародний рух технологій та механізм її передачі. Сумісні наукові дослідження. Міжнародні науково-дослідні та науково-конструкторські роботи (НДДКР). Обмін науково-технічними досягненнями й досвідом. Взаємні консультації з основних питань НТС. Розробка науково-технічних прогнозів. Співробітництво в галузі науково-технічної інформації, винахідництва та патентної справи. Сумісні наукові дослідження щодо захисту навколишнього середовища, у медицині, освоєнні космосу та Світового океану. Комерційний зміст науково-технічних відносин. Розвиток торгівлі ліцензіями й ноу-хау. Захист інтелектуальної власності. Перспективи включення науково-технічного потенціалу України в міжнародні науково-технічні зв'язки.

Тема 12. Світова валютна система й міжнародні валютно-фінансові відносини

Національні, міжнародні та світова валютні системи, їх сутність та елементи. Поняття валюти та її види. Конвертованість валют. Валютний курс, його види. Валютний паритет. Крос-курс. Основні валютні операції. Котирування валют. Еволюція світової валютної системи. Перехід від золотого стандарту до вільного курсу. Паризька, Генуезька, Бреттон-Вудська та Ямайська валютні системи. Європейська валютна система. Сутність валютно-фінансових відносин і механізм міжнародних розрахунків. Платіжний і розрахунковий баланси, їх структура.

Тема 13. Міжнародні економічні організації в багатосторонньому економічному співробітництві й регулюванні МЕВ

Поняття «міжнародні економічні організації» (МЕО). Роль МЕО в системі МЕВ. МЕО як прояв тенденції багатостороннього економічного співробітництва. Головні функції, принципи й методи діяльності МЕО, механізм управління, фінансові кошти. Сучасна система МЕО, їх класифікація. Економічна діяльність ООН, її рівні. МЕО поза системою ООН. Міждержавні загальноекономічні й політичні організації країн, що розвиваються. Міждержавні галузеві організації. Міжнародні об'єднання підприємців. Україна і міжнародні економічні організації.

Тема 14. Міжнародні валютно-фінансові відносини й рух міжнародного капіталу

Міжнародний кредит, його роль у світовій економіці, функції у сфері зовнішньоекономічних зв'язків. Сутність міжнародних кредитних відносин. Основні види кредитних угод. Умови надання кредитів. Кредитні міжбанківські ставки. Класифікація кредитів. Міжнародний рух капіталу як форма МЕВ. Різновиди формування і розвиток позикового капіталу (СРПК), його функції. Різновиди операцій на СРПК. Світовий грошовий ринок і ринок цінних паперів. Операції сек'юретизації. Сутність та особливості розвитку євrorинку. Євровалюта. Фактори розвитку євrorинку та його сектори. Міжнародні фінансові центри, передумови їх функціонування. Валюта і інституціональна структура СРПК. Система СБІФТ. Проблема заборгованості та значення іноземних кредитів для економічного розвитку України.

Тема 15. Міжнародна торгівля як головна форма МЕВ та її регулювання

Зростання ролі міжнародної торгівлі (МТ) на сучасному етапі. Основні фактори зростання міжнародного товарообігу. Особливості розвитку МТ. Зміни в товарній структурі МТ. Стандартизація товарів на світовому ринку. Регіональна структура (географічний розподіл) МТ. Структура світового товарообігу за соціально-економічними угрупованнями країн. Головні причини й наслідки збільшення взаємної торгівлі промислово розвинених країн. Роль країн, що розвиваються, у МТ. Місце нових індустріальних країн (НІК) у світовій торгівлі. Країни з перехідною економікою в МТ. Проблеми реструктуризації зовнішньої торгівлі нових незалежних держав (ННД). Монополізація світової торгівлі. Діяльність ТНК і конкурентна боротьба на світовому ринку. Види товарних ринків за ступенем монополізації. Закритий і відкритий сектори світового ринку, їх особливості. Кон'юнктура товарних ринків: сутність, фактори формування і розвитку, система показників вивчення та основні напрями прояву. Ціноутворення на світовому ринку. Ціна як важливий показник кон'юнктури товарних ринків. Інтернаціональна вартість і світова ціна, її ознаки. Ціноутворюючі фактори. Види й форми МТ. Зустрічна торгівля. Міжнародні торги (тендери). Міжнародні ярмарки та виставки. Міжнародні аукціони. Особливості біржової торгівлі, її еволюція, організація і функції. Біржові товари. Найбільші міжнародні товарні біржі, їх вплив на міжнародну торгівлю. Види біржових угод. Консигнаційна торгівля. Особливості розвитку зовнішньоторговельної політики держави. Протекціонізм і лібералізація торгівлі. Засоби зовнішньоторговельної політики. Прояви дискримінації в МТ. Регіональне торговельне співробітництво. Регулювання міжнародних торговельних відносин. Перетворення ГААТ (Генеральна угода щодо тарифів і торгівлі) у Світову організацію торгівлі (СОТ). Значення торгових договорів та угод у сучасних умовах. Діяльність Міжнародної торгової палати. Передумови й особливості участі України в МТ.

Модульний контроль

Модуль 2.

Індивідуальне завдання (РР)

Модуль 3.

Курсова робота

4. Структура навчальної дисципліни

Назва змістовного модуля і тем	Кількість годин				
	Усього	У тому числі			
		Л	п	лаб.	с. р.
1	2	3	4	5	6
Модуль 1					
Змістовний модуль 1. «Світове господарство і міжнародні економічні відносини»					
Тема 1. Предмет, значення і завдання дисципліни «Міжнародні економічні відносини»	3	1			2
Тема 2. Світове господарство (СГ) та особливості його розвитку. Типологія країн світу й роль окремих їх угруповань у СГ і МЕВ	8	2	2		4
Тема 3. МЕВ у системі світового господарства та проблеми їх розвитку	8	2	2		4
Тема 4. Еволюційні періоди формування МЕВ	8	2	2		4
Тема 5. Середовище розвитку МЕВ	8	2	2		4
Тема 6. Закони та принципи розвитку СГ і МЕВ	8	2	2		4
Тема 7. Міжнародний поділ праці як об'єктивна основа МЕВ	8	2	2		4
Модульний контроль	1	1			
Разом за змістовним модулем 1	52	14	12		26
Змістовний модуль 2. «Міжнародна економічна система та міжнародна торгівля»					
Тема 8. Загальні проблеми сучасних МЕВ	4	2			2
Тема 9. Міжнародна економічна інтеграція (МЕІ)	4	2			2
Тема 10. Міжнародна інвестиційна діяльність і виробниче співробітництво	8	2	2		4
Тема 11. Міжнародні науково-технічні відносини	8	2	2		4
Тема 12. Світова валютна система й міжнародні валютно-фінансові відносини	8	2	2		4
Тема 13. Міжнародні економічні організації в багатосторонньому економічному співробітництві й	8	2	2		4

регулюванні МЕВ					
Тема 14. Міжнародні валютно-фінансові відносини й рух міжнародного капіталу	8	2	2		4
Тема 15. Міжнародна торгівля як головна форма МЕВ та її регулювання	9	3	2		4
Модульний контроль	1	1			
Разом за змістовним модулем 2	58	18	12		28
Усього годин	110	32	24		54
Модуль 2					
Індивідуальне завдання	10	-	-		10
Модуль 3					
Диференційний залік – курсова робота	60		16		44
Контрольний захід					
Усього годин	180	32	40		108

5. Теми семінарських занять

№ п/п	Назва теми	Кількість годин
1		
2		
	Разом	

6. Теми практичних занять

№ п/п	Назва теми	Кількість годин
1	Особливості розвитку світового господарства та сучасні угруповання країн	2
2	Місце та роль МЕВ у системі світового господарства	2
3	Періодизація формування МЕВ	2
4	Характеристика складових середовища розвитку МЕВ	2
5	Основні закони та принципи розвитку СГ і МЕВ	2
6	Характеристика міжнародного поділу праці	2
7	Характеристика міжнародної інвестиційної діяльності і виробничого співробітництва	2
8	Види та оцінка ефективності міжнародних науково-технічних відносин	2
9	Тенденції сучасної світової валютної системи й міжнародних валютно-фінансових відносин	2
10	Характеристика міжнародних економічних організацій	2
11	Сучасні форми міжнародних валютно-фінансових відносин та рух міжнародного капіталу	2

12	Особливості міжнародної торгівлі та її регулювання у світовій економіці	2
	Разом	24

7. Теми лабораторних занять

№ п/п	Назва теми	Кількість годин
1		
2		
	Разом	

8. Самостійна робота

№ п/п	Назва теми	Кількість годин
1	Тема 1. Предмет, значення і завдання дисципліни «Міжнародні економічні відносини» Рівні розвитку МЕВ: функціональні, економічні, територіальні, за суб'єктами діяльності. Особливості розвитку МЕВ на сучасному етапі. Роль МЕВ у процесі інтеграції України в систему світогосподарських зв'язків.	2
2	Тема 2. Світове господарство (СГ) та особливості його розвитку. Типологія країн світу й роль окремих їх угруповань у СГ і МЕВ Країни «Сімки». Країни середнього рівня розвитку. Країни, що розвиваються: поняття, загальні риси та місце у світовій економіці. Країни з перехідною економікою, формування їх економічних угруповань і проблеми інтеграції у світову ринкову економіку. Країни централізованого планування.	4
3	Тема 3. МЕВ у системі світового господарства та проблеми їх розвитку Проблеми розвитку МЕВ: глобальні й регіональні. Глобалізація СГ і МЕВ як одна з головних ознак сучасного їх розвитку. Місце України в системі МЕВ.	4
4	Тема 4. Еволюційні періоди формування МЕВ МЕВ монополістичного капіталізму. Новий (неоколоніальний) період розвитку всесвітніх економічних зв'язків. Світогосподарські зв'язки в найновіший період. Зростання єдності світового господарства.	4
5	Тема 5. Середовище розвитку МЕВ МЕВ. Соціально-культурне середовище та його значення в розвитку МЕВ. Інфраструктура сучасних МЕВ. Роль транспорту та інформаційно-комунікаційних систем у розвитку МЕВ.	4
6	Тема 6. Закони та принципи розвитку СГ і МЕВ Поняття та система принципів розвитку МЕВ, основні (загальні) та спеціальні принципи.	4

7	Тема 7. Міжнародний поділ праці як об'єктивна основа МЕВ Вплив технологічної революції на МПП. Головні організаційно-економічні форми втілення МПП. Проблеми й передумови участі України в МПП.	4
9	Тема 8. Загальні проблеми сучасних МЕВ Проблеми зовнішньої заборгованості в МЕВ. Форми, структура й масштаби зовнішньої заборгованості. Лібералізація зовнішньої торгівлі – загальна проблема сучасних МЕВ. Розвиток транснаціонального бізнесу та необхідність контролю за діяльністю ТНК.	2
10	Тема 9. Міжнародна економічна інтеграція (МЕІ) Об'єктивні передумови, політичні й економічні цілі, основні етапи розвитку Західноєвропейської економічної інтеграції. Проблеми подальшого розширення ЄС. Північноамериканська економічна інтеграція. США у світових інтеграційних процесах. Глобальна політика США щодо процесів європейської економічної інтеграції. Інтеграційні процеси в економіці країн, що розвиваються. Проблеми розвитку економічної інтеграції у східноєвропейських країнах у нових умовах переходу до ринкової еко-номіки, створення нової моделі економічної інтеграції. Україна й інтеграційні угруповання країн.	2
11	Тема 10. Міжнародна інвестиційна діяльність і виробниче співробітництво Спільні підприємства (СП). Передумови й особливості розвитку спільного підприємництва. Організаційно-правові та економічні форми створення і функціонування СП. Масштаби, рівень і динаміка розвитку СП. Вільні економічні зони. Класифікація ВЕЗ, особливості функціонування. Діяльність ВЕЗ у різних країнах. Передумови розвитку міжнародної підприємницької діяльності в Україні.	4
12	Тема 11. Міжнародні науково-технічні відносини Розвиток торгівлі ліцензіями й ноу-хау. Захист інтелектуальної власності. Перспективи включення науково-технічного потенціалу України в міжнародні науково-технічні зв'язки.	4
13	Тема 12. Світова валютна система й міжнародні валютно-фінансові відносини Сутність валютно-фінансових відносин і механізм міжнародних розрахунків. Платіжний і розрахунковий баланси, їх структура.	4
14	Тема 13. Міжнародні економічні організації в багатосторонньому економічному співробітництві й регулюванні МЕВ Міждержавні загальноекономічні й політичні організації країн, що розвиваються. Міждержавні галузеві організації. Міжнародні об'єднання підприємств. Україна і міжнародні економічні організації.	4
15	Тема 14. Міжнародні валютно-фінансові відносини й рух міжнародного капіталу Міжнародні фінансові центри, передумови їх функціонування. Валюта і інституціональна структура СРПК. Система СБІФТ. Проблема заборгованості та значення іноземних кредитів для економічного розвитку України.	4

16	Тема 15. Міжнародна торгівля як головна форма МЕВ та її регулювання Особливості розвитку зовнішньоторговельної політики держави. Протекціонізм і лібералізація торгівлі. Засоби зовнішньоторговельної політики. Прояви дискримінації в МТ. Регіональне торговельне співробітництво. Регулювання міжнародних торговельних відносин. Перетворення ГААТ (Генеральна угода щодо тарифів і торгівлі) у Світову організацію торгівлі (СОТ). Значення торгових договорів та угод у сучасних умовах. Діяльність Міжнародної торгової палати. Передумови й особливості участі України в МТ.	4
	ІНДЗ – РР	10
	Разом	64

9. Індивідуальні завдання

Виконання розрахункової роботи (РР), передбаченої навчальним планом, «Аналіз економічного розвитку (назва країни)».

Виконання курсової роботи (КР), передбаченої навчальним планом за тематикою, яка визначена у методичних рекомендаціях.

10. Методи навчання

Словесні (пояснення, розповідь, бесіда, навчальна дискусія та ін.); наочні (ілюстрування, демонстрування) та практичні (практичні роботи, індивідуальне опитування, тестування).

11. Методи контролю

Поточний, проміжний, підсумковий контроль, диференційований залік, семестровий контроль (іспит).

Поточний контроль здійснюється під час проведення практичних занять у вигляді теоретичних співбесід, розв'язання практичних завдань.

Проміжний контроль проводиться у вигляді тестування здобувачів за основними розділами курсу.

Підсумковий контроль проводиться у вигляді захисту індивідуального завдання (РР).

Диференційований залік здійснюється у вигляді підготовки та захисту курсової роботи.

Семестровий контроль – іспит.

12. Критерії оцінювання та розподіл балів, які отримують студенти

12.1. Розподіл балів, які отримують студенти (кількісні критерії оцінювання)

Складові навчальної роботи	Бали за одне заняття (завдання)	Кількість занять (завдань)	Сумарна кількість балів
Змістовний модуль 1			
Робота на лекціях	0...0,5	7	0...3,5
Виконання практичних робіт	0...5	6	0...30
Модульний контроль	0...8	1	0...8
Змістовний модуль 2			
Робота на лекціях	0...0,5	9	0...4,5
Виконання практичних робіт	0...5	6	0...30
Модульний контроль	0...8	1	0...8
Виконання і захист РР	0...16	1	0...16
Усього за семестр			0...100

Семестровий контроль (іспит) проводиться у разі відмови студента від балів поточного тестування й за наявності допуску до іспиту. У такому випадку семестровий контроль проводиться у вигляді екзамену за темами курсу та захисту індивідуального завдання (РР).

Екзаменаційний білет складається з двох теоретичних питань та практичного завдання. Максимальна кількість балів за кожне теоретичне питання – 30 балів, за практичне – 40.

Під час складання семестрового іспиту студент має можливість отримати максимум 100 балів.

Розподіл балів, які отримують студенти за виконання курсової роботи

Структурні елементи курсової роботи	Сумарна кількість балів
Вступ	5...10
Теоретична частина	15...20
Аналітична частина	15...25
Обґрунтування пропозицій	15...25
Висновки	5...10
Літературні джерела	5...10
Разом	60...100

12.2. Якісні критерії оцінювання

Необхідний обсяг знань для одержання позитивної оцінки:

- основні поняття міжнародних економічних відносин;
- методи аналізу міжнародного середовища;
- способи регулювання міжнародних економічних відносин;
- рівні інтеграції міжнародних акторів у світовій економічній системі;
- принципи та методичні підходи до міжнародних інтеграційних процесів;
- механізми функціонування міжнародної торгівлі.

Необхідний обсяг вмінь для одержання позитивної оцінки:

- самостійно здійснювати постановку завдань дослідження міжнародного економічного середовища;
- визначати макроекономічні показники розвитку країни та робити відповідні висновки у динаміці змін;
- здійснювати прогнозування розвитку міжнародного економічного середовища;
- застосовувати прикладний інструментарій та ідентифікувати чинники впливу на міжнародне економічне середовище;
- розробляти моделі змін діяльності акторів у межах міжнародних економічних відносин;
- використовувати практичні навички моделювання поведінки економічних систем в умовах глобалізації;
- здійснювати аналіз отриманих результатів, формувати та приймати на їх основі відповідні ефективні рішення.

Якісні критерії оцінювання для курсової роботи

Необхідний обсяг знань для одержання позитивної оцінки:

- критичний аналіз основних понять міжнародних економічних відносин;
- використання методів та способів дослідження міжнародного середовища;
- застосування методів управління міжнародними економічними відносинами;
- визначення рівнів інтеграції суб'єктів міжнародних економічних відносин;
- організаційні та економічні механізми міжнародних інтеграційних процесів;
- структура міжнародної торгівлі.

Необхідний обсяг вмінь для одержання позитивної оцінки:

- самостійно здійснювати критичний аналіз понять міжнародних економічних відносин, формування власного бачення дефініції;
- здійснювати пошук статичної інформації з різних інформаційних джерел та розраховувати відповідні макроекономічні показники розвитку суб'єктів міжнародних економічних відносин та країни, за результатами формувати відповідні висновки у динаміці змін;
- здійснювати прогнозування розвитку об'єктів чи суб'єктів дослідження міжнародного економічного середовища;
- використовувати прикладний інструментарій та ідентифікувати чинники впливу на міжнародне економічне середовище;
- розробляти моделі змін економічних процесів чи діяльності суб'єктів міжнародних відносин;
- використовувати кращі світові практики управління економічними системами в умовах глобалізації за результатами дослідження та розробці пропозицій.

12.3 Критерії оцінювання роботи студента протягом семестру

Задовільно (60-74). Показати мінімум знань та умінь. Виконати й захистити всі практичні завдання, розрахункову роботу та здати тестування.

Знати основні поняття міжнародних економічних відносин, методи та показники оцінки макроекономічних процесів країн. Знати способи регулювання міжнародних економічних відносин, прогнозування поведінки міжнародних акторів. Уміти робити висновки щодо динаміки змін макроекономічних показників країн, прогнозувати подальші напрями розвитку міжнародних акторів.

Добре (75-89). Твердо знати мінімум, захистити всі практичні завдання, виконати розрахункову роботу та здати тестування. Продемонструвати в цілому високий рівень теоретичної підготовки згідно навчального плану, вміння застосовувати отриманні знання в процесі аналізу кон'юнктури міжнародного економічного середовища із застосуванням основних та часткових показників, оцінювати динаміку зміни, прогнозувати тенденції на майбутнє; розуміти сутність основних проблем світового господарства та ідентифікувати чинники впливу на макроекономічне середовище акторів; здійснювати аналіз ретроспективи становлення та розвитку міжнародних економічних відносин, розуміти закони та принципи розвитку міжнародних економічних відносин, приводити конкретні приклади відповідно до сучасних умов господарювання.

Відмінно (90-100). Виконати й захистити всі практичні завдання, РР, здати модулі з максимальною кількістю балів. Досконально знати всі теми та вміння застосувати теоретичний матеріал щодо вирішення практичної ситуації шляхом застосування прикладного методичного апарату та способів оцінки кон'юнктури міжнародного економічного середовища.

12.4 Критерії оцінювання курсової роботи студента

Задовільно (60-74). Студент показав достатні теоретичні знання з дисципліни; в основному оволодів первинними навиками дослідної роботи: збирати дані, аналізувати, осмислювати їх, формулювати висновки, однак допускає в роботі порушення принципів логічного і послідовного викладу матеріалу, мають місце окремі фактичні помилки і неточності; не може сформулювати пропозиції і рекомендації з теми дослідження або обґрунтувати їх; 4) допускає помилки в оформленні роботи та її науково-довідкового апарату; допускає численні граматичні та стилістичні помилки: на захисті продемонстрував задовільні знання з теми дослідження, але не зумів впевнено й чітко відповісти на додаткові запитання членів комісії.

Добре (75-89). Студент показав досить високі теоретичні знання дисципліни; оволодів первинними навиками дослідної роботи: збирати дані, аналізувати, осмислювати їх, формулювати висновки, але не завжди критично ставиться до використаних джерел та літератури; дає свої пропозиції і рекомендації з предмету дослідження, однак відчуває труднощі щодо їх обґрунтування; виконав роботу грамотно літературною українською мовою, але допустив нечисленні граматичні та стилістичні помилки; оформив роботу у відповідності до вимог і подав її до захисту у визначений кафедрою термін; на захисті продемонстрував добрі знання з теми дослідження, відповів на запитання членів комісії.

Відмінно (90-100). Студент показав глибокі теоретичні знання дисципліни; оволодів первинними навиками дослідної роботи: збирати дані, аналізувати, творчо осмислювати, формулювати висновки; дає свої пропозиції і рекомендації з предмету дослідження; виконав роботу грамотно літературною українською мовою; оформив роботу у відповідності до вимог і подав її до захисту у визначений кафедрою термін; на захисті продемонстрував глибокі знання теми дослідження, тверде і впевнено відповів на запитання членів комісії.

Шкала оцінювання: бальна і традиційна

Сума балів	Оцінка за традиційною шкалою	
	Іспит, диференційований залік	Залік
90 – 100	Відмінно	Зараховано
75 – 89	Добре	
60 – 74	Задовільно	
0 – 59	Незадовільно	Не зараховано

13. Методичне забезпечення

1. Міжнародні економічні відносини : конспект лекцій / М.Г. Безпарточний. – Х. : Нац. аерокосм. ун-т ім. Н. Е. Жуковського «Харьк. авиац. ин-т», 2018. – 105 с. [Електронний ресурс]
2. Міжнародні економічні відносини : методичні рекомендації з практичних занять / М.Г. Безпарточний. – Х. : Нац. аерокосм. ун-т ім. Н. Е. Жуковського «Харьк. авиац. ин-т», 2018. – 15 с. [Електронний ресурс]
3. Міжнародні економічні відносини : збірник ситуативних завдань / М.Г. Безпарточний. – Х. : Нац. аерокосм. ун-т ім. Н. Е. Жуковського «Харьк. авиац. ин-т», 2018. – 18 с. [Електронний ресурс]
4. Міжнародні економічні відносини : методичні завдання з виконання розрахункової роботи / М.Г. Безпарточний. – Х. : Нац. аерокосм. ун-т ім. Н. Е. Жуковського «Харьк. авиац. ин-т», 2018. – 12 с. [Електронний ресурс]
5. Міжнародні економічні відносини : методичні завдання з виконання курсової роботи / М.Г. Безпарточний. – Х. : Нац. аерокосм. ун-т ім. Н. Е. Жуковського «Харьк. авиац. ин-т», 2019. – 12 с. [Електронний ресурс]
6. Навчально-методичне забезпечення дисципліни "Міжнародні економічні відносини" для бакалаврів / Нац. аерокосм. ун-т ім. М. Є. Жуковського "Харків. авиац. ин-т" ; розроб. М. Г. Безпарточний. - Харків, 2019. - 202 с. - http://library.khai.edu/library/fulltexts/doc/Mizhnarodn_Ekonom_Vidnosini.PDF

14. Рекомендована література

Базова

1. Білоцерківець В. В. Міжнародна економіка: [Електронний ресурс] / В. В. Білоцерківець. – К. : Центр учбової літератури. – 2012. – 327 с. – Режим доступу: http://pidruchniki.ws/10850421/ekonomika/mizhnarodna_ekonomika_-_bilotserkivets_vv. – Назва з титул. екрану.
2. Козак Ю.Г. Міжнародна економіка : [Навч. посіб.] / Козак Ю. Г. – [3-є видання] – К. : Центр учбової літератури. – 2009. – 450 с.
3. Задоя А.О. Міжнародна економіка: [Навч. посіб.] / Задоя А.О. – К. : Центр учбової літератури. – 2012: 416 с.
4. Козак Ю. Г. Міжнародна макроекономіка: [Посіб.] / Козак Ю. Г. – К.:

Центр учбової літератури. – 2012. – 608 с.

5. Козак Ю. Г. Міжнародна макроекономіка : [Навч. посіб.] / Козак Ю. Г. – К. : Центр учбової літератури. – 2012. – 400 с.

6. Козак Ю. Г. Міжнародна мікроекономіка : [Навч. посіб.] / Козак Ю. Г. – К. : Центр учбової літератури. – 2012. – 368 с.

7. Козак Ю. Г. Міжнародна економіка: [Електронний ресурс] / Ю. Г. Козак. – К. : Центр учбової літератури. – 2008. – 340 с. – Режим доступу: http://pidruchniki.ws/15840720/ekonomika/mizhnarodna_ekonomika_-_kozak_yug. – Назва з титул. екрану.

Допоміжна

1. Дахно І. І. Міжнародна торгівля: [Навч. посіб.] / Дахно І. І. К. : Центр учбової літератури. – 2008. – 280 с.

2. Козак Ю. Г. Міжнародна торгівля: [Підруч.] / Козак Ю. Г. – К. : Центр учбової літератури. – 2011. – 510 с.

3. Кордон М. Європейська та євроатлантична інтеграція України. Європейська та євроатлантична інтеграція України: [Навч. посіб.] / М. Кордон. – [2-ге видання]. – К. : Центр учбової літератури. – 2010. – 172 с.

4. Михайлова Л. І. Євроекономічна інтеграція України: [Навч. посіб.] / Л. І. Михайлова. – К. : Центр учбової літератури. – 2013. – 136 с.

5. Павленко І. І. Міжнародна торгівля та інвестиції : [Навч. посіб.] / І. І. Павленко. – К.: Центр учбової літератури. – 2012. – 256 с.

6. Румянцев А. П. Зовнішньоекономічна діяльність : [Навч. посіб.] / А. П. Румянцев. – [2-ге видання]. – К. : Центр учбової літератури. – 2012. – 292 с.

7. Рязанова Н. С. Міжнародні фінанси: [Навч.-метод. посіб. для самост. вивч. дисц.] / Рязанова Н. С. – К. : КНЕУ. – 2009. – 176 с.

8. Сіваченко І. Ю. Міжнародний агробізнес: [Навч. посіб.] / Сіваченко І. Ю. – К.: Центр учбової літератури. – 2012. – 282 с.

9. Тюріна Н. М. Зовнішньоекономічна діяльність підприємства: [Навч. посіб.] / Н. М. Тюріна. – К. : Центр учбової літератури. – 2013. – 408 с.

10. Шкурупій О. В. Зовнішньоекономічна діяльність підприємства: [Навч. посіб.] / О. В. Шкурупій. – К. : Центр учбової літератури. – 2012. – 246 с.

15. Інформаційні ресурси

1. Група Світового банку [Електронний ресурс]. – Режим доступу: www.worldbank.org

2. Міжнародний банк реконструкції і розвитку (МБРР) [Електронний ресурс]. – Режим доступу: www.worldbank.org/ibrd

3. Міжнародна торговельна палата (МТП) [Електронний ресурс]. – Режим доступу: www.iccwbo.org

4. Конференція ООН з торгівлі і розвитку (ЮНКТАД) [Електронний ресурс]. – Режим доступу: www.unctad.org

5. Конференція ООН щодо права міжнародної торгівлі (ЮНСІТРАЛ) [Електронний ресурс]. – Режим доступу: www.uncitral.org

6. Асоціація країн Південно-Східної Азії (АСЕАН)[Електронний ресурс]. – Режим доступу:www.aseansec.org
7. Організація економічного співробітництва і розвитку (ОЕСР)[Електронний ресурс]. – Режим доступу:www.oecd.org
8. Організація країн-експортерів нафти (ОПЕК)[Електронний ресурс]. – Режим доступу:www.opes.org
9. Статистична служба Європейської комісії (Євростат)[Електронний ресурс]. – Режим доступу:www.europa.eu.int